

Bendros Europos prieglobsčio sistemos atnaujinimas

Migracijos į Europą srautai atskleidė būtinybę reformuoti ES prieglobsčio sistemą, siekiant ją padaryti veiksmingesnę, teisingesnę ir žmogiškesnę.

©European Union 2018 - Frontex

Šimtai tūkstančių nuo karo ir persekiojimo bėgančių žmonių ieško saugios užuovėjos Europoje. 2022 m. ES šalys gavo **966 000 prieglobsčio prašymų** – beveik dvigubai daugiau prašymų nei 2021 metais. 2023 m. neteisėtų sienų kirtimų skaičius per pirmuosius vienuolika mėnesių pasiekė **daugiau nei 355 300** – tai didžiausias skaičius nuo 2016 m. ES reformuoja bendrą Europos prieglobsčio sistemą siekdama užtikrinti, kad visos ES šalys prisiimtų bendrą atsakomybę už prieglobsčio valdymą.

Skaitykite daugiau apie [ES atsaką į migracijos iššūki](#).

Dalijimasis atsakomybės našta: naujas prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentas

Iki šiol [Dublino reglamentas](#) nustatė, kad pirmoji valstybė narė, į kurią atvyko prieglobsčio prašytojas, atsako už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

Dublino reglamento persvarstymas

2003 m. sukurta sistema neatsižvelgia į migracijos srautų spaudimą, kurį patiria prie ES išorinių sienų esančios valstybės, tokios kaip Graikija ir Italija. Todėl nuo 2009 m. Europos Parlamentas ragina ją reformuoti, kad būtų užtikrintas nešališkumas, dalijimasis atsakomybe, solidarumas ir spartus prieglobsčio prašymų nagrinėjimas.

2020 m. rugsėjį Komisija pasiūlė [naują migracijos ir prieglobsčio pakta](#), kuriame yra nustatytos patobulintos ir greitesnės procedūros ES prieglobsčio ir migracijos sistemoje. Naujasis paktas yra Dublino reglamento peržiūra.

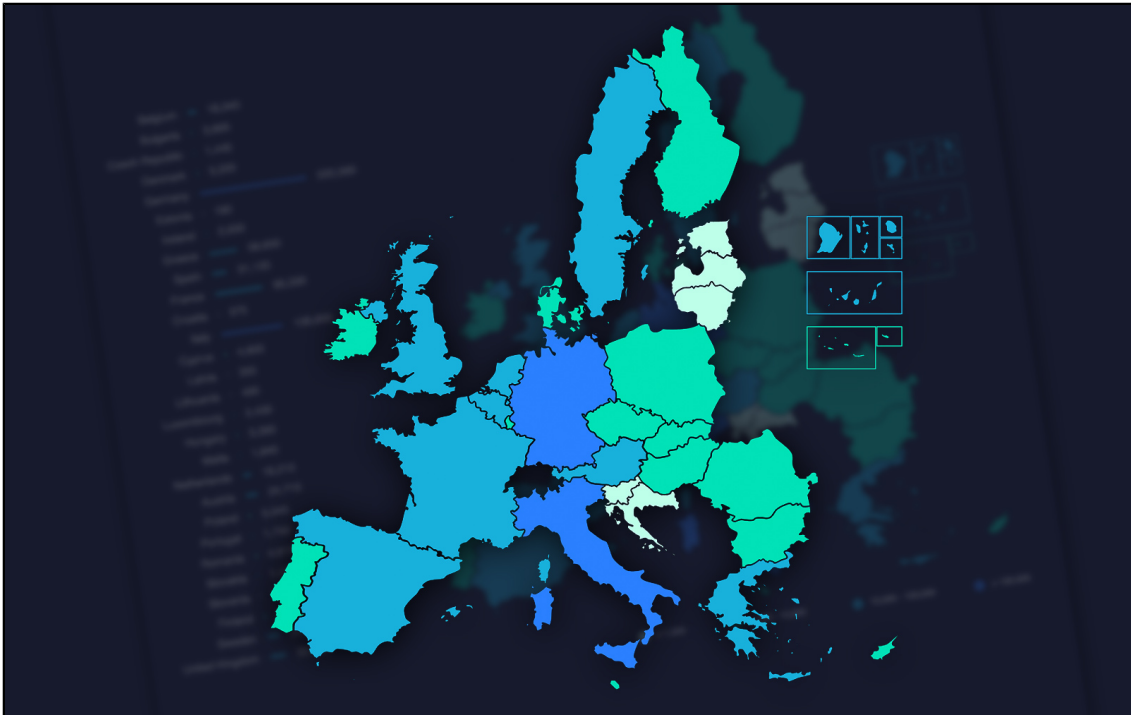
Skaitykite daugiau apie [naujas prieglobsčio ir migracijos valdymo taisykles](#)

Naujasis prieglobsčio ir migracijos paktas

Naujajame pakte didelis dėmesys skiriamas patobulintam sienų valdymui ir prieglobsčio pasienyje prašančių asmenų priėmimo procedūroms, taip pat naujam privalomam patikrinimui prieš atvykstant, siekiant sparčiau nustatyti prašytojo statusą jam atvykus. Naujoji sistema grindžiama savanorišku **bendradarbiavimu** ir lanksčiomis paramos formomis. 2024 m. vasario mėn. Parlamentas ir ES šalys susitarė dėl galutinio devynių teisės aktų, sudarančių naują migracijos ir prieglobsčio pakta, teksto, nustatančio naujas prieglobsčio ir migracijos srautų valdymo taisykles. Tikimasi, kad visas paketas bus galutinai priimtas iki 2024 m. balandžio mėn.

Skaitykite daugiau apie [naują prieglobsčio ir migracijos pakta](#).

Daugiau apie [Dublino sistemos reformos eigą](#).

Naujas reglamentas dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo

Tarp šių naujų taisyklių yra prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentas, kuris pakeičia Dublino reglamentą ir kuriame pagrindinis dėmesys skiriamas ES šalių solidarumo ir sąžiningo pasidalijimo principui.

Naujosios taisyklės turėtų įsigalioti vėliausiai 2024 m. balandį. Jomis iš dalies keičiami kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kuri ES šalis yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Taisyklės taip pat numato, kad už neteisėtą atvykimą atsako visa ES, o ne atvykimo šalis.

Kitos ES šalys galės pasirinkti paremti ES šalis, patiriančias migracijos spaudimą, įsipareigodamos priimti dalį migrantų, siūlydamos finansinius įnašus arba prirėkus teikdamos kitą pagalbą.

Šios taisyklės taip pat skatina bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis sprendžiant neteisėtos migracijos ir priverstinio perkėlimo priežastis.

Europos Komisija parengs metinę prieglobsčio, priėmimo ir bendros migracijos padėties ataskaitą, pagal kurią bus nuspręsta, kokia turėtų būti ES reakcija į migraciją.

Peržiūrėkite mūsų [infografiką apie prieglobsčio prašytojus Europoje pagal šalis](#).

Naujos Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistemos kūrimas

2024 m. vasario mėn. [Parlamentas ir Taryba susitarė dėl Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistemos taisyklių](#). Šiomis taisyklėmis siekiama pakeisti esamas schemas ir sukurti labiau apgalvotą ES politiką. Pagal šią sistemą ES šalys savanoriškai perkels pažeidžiamus pabėgėlius, esančius trečiosiose šalyse. Šiems žmonėms bus suteikta galimybė teisėtai, organizuotai ir saugiai pasiekti Europą. Dvejų metų perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo planas, kuriame nustatomas didžiausias bendras priimtinių asmenų skaičius ir ES šalių indėlis, turės būti patvirtintas Tarybos.

[Skaitykite daugiau apie ES lygmens perkėlimo į ES sistemą.](#)

Informacija apie prieglobsčio prašytojus

Prieglobsčio Europos Sąjungoje prašančių asmenų pirštų atspaudų duomenys kaupiami vadinamojoje EURODAC duomenų bazėje, kuri padeda nustatyti, ar prieglobsčio prašytojas anksčiau yra prašęs prieglobsčio kitoje Europos valstybėje, taip pat ar prieglobsčio prašytojas yra anksčiau buvęs sulaikytas jam bandant neteisėtai patekti į Europos teritoriją.

Visi prieglobsčio prašytojai, sulaukę 14 metų, bet kurioje ES šalyje turi pateikti savo piršto antspaudą. Šie piršto antspaudai yra siunčiami į EURODAC sistemą, kurioje jie yra patikrinami ir sulaukiami su ankstesniais įrašais.

2023 m. gruodį Europos Parlamentas ir ES vyriausybės pasiekė preliminarų susitarimą dėl reformos, kuri išplės sistemos taikymo sritį:

- bus surenkama daugiau informacijos, įskaitant nuotraukas;
- bus įtraukti ne ES piliečiai, neteisėtai esantys ES ir neprašantys prieglobsčio;
- duomenys bus renkami apie visus vyresnius nei 6 metų, o ne 14 metų.

Pakeitimai leis patobulinti neteisėto judėjimo ES kontrolę ir aptikimą bei padės nustatyti asmenis, galinčius sukelti grėsmę saugumui.

[Daugiau apie EURODAC pakeitimų svarstymą.](#)

Kiti prieglobsčio sistemos reformos siūlymai

Prieglobsčio suteikimo priežastys

Parlamentas ir Taryba [galutinį susitarimą](#) dėl direktyvos reformos pasiekė 2022 m. gruodžio mėn. Pagal susitarimą prieglobstis turėtų būti suteiktas tik tol, kol pabėgėliui gresia pavojus, o tam tikrais atvejais pabėgėliai turėtų gauti bent trejų metų leidimą gyventi, kurį galima pratęsti. Kad susitarimas įsigaliotų, jį turi oficialiai patvirtinti Taryba ir Parlamentas.

Priėmimo sąlygos

[Priėmimo sąlygų direktyvos peržiūra](#) siekiama sumažinti prieglobsčio prašytojų judėjimą iš vienos šalies į kitą ir labiau suvienodinti pabėgėlių priėmimo sąlygas, susijusias su būstu, prieiga prie darbo rinkos ar kitais panašiais klausimais Europos Sąjungoje. Naujosios taisyklės taip pat turėtų stabdyti prieglobsčio prašytojus nuo judėjimo Europos Sąjungoje po jų registracijos, suteikdamos galimybę gauti priėmimo sąlygas tik toje šalyje, kuri nagrinėja jų prašymą, ir apribodamos kelionės dokumentų nuostatas. Tikimasi, kad Parlamentas ir Taryba patvirtins tekstą 2024 m. balandžio mėn.

Be to, ES institucijos [preliminariai sutarė dėl Europos prieglobsčio paramos biuro pertvarkymo į Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą](#), turinčią daugiau įgaliojimų ir vykdančią platesnes užduotis, kad būtų pašalinti ES prieglobsčio sistemos taikymo struktūriniai trūkumai. [Sužinokite daugiau apie pasiūlymus ir Parlamento poziciją](#).

2021 m. birželio mėn. [EP ir Taryba sutarė dėl Europos prieglobsčio paramos biuro \(EASO\) pertvarkymo į ES prieglobsčio agentūrą](#). Naujoji agentūra padeda teikti geresnę paramą nacionalinėms prieglobsčio sistemoms, susiduriančioms su nuolat didėjančiu prieglobsčio siekiančių asmenų skaičiumi. Naujoji agentūra turėtų padėti sukurti efektyvesnę ir tvaresnę ES migracijos valdymo sistemą.

ES prieglobsčio agentūra

Po susitarimo su Taryba, [2021 m. lapkričio mėnesį Parlamentas pritarė](#) Europos prieglobsčio paramos biuro transformacijai į ES prieglobsčio agentūrą. Atnaujinta agentūra pagreitins su migracija susijusias procedūras ES šalyse. Naujoji agentūra taip pat bus atsakinga už tai, kad būtų laikomasi pagrindinių teisių tarptautinės apsaugos procedūrų ir priėmimo sąlygų valstybėse narėse kontekste.

ES lėšos prieglobsčiui

2021 m. liepos mėn. priimtoje rezoliucijoje, [EP patvirtino 9,88 mlrd. eurų didesnę atnaujintą Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo biudžetą 2021–2027 metams](#). Naujasis fondas turėtų prisidėti prie prieglobsčio politikos stiprinimo, teisėtos migracijos vystymo, trečiųjų šalių piliečių integracijos ir kovos su neteisėta migracija. Fondas taip pat turėtų paskatinti šalis nars teisingiau pasiskirstyti pabėgėlių ir prieglobsčio siekiančių asmenų priėmimo atsakomybėmis.

EP nariai taip pat pritarė naujos [Europos bendrosios integruoto sienų valdymo sistemos](#) sukūrimui ir sutiko jai skirti 6,24 mlrd. eurų. Ši sistema turėtų padėti sustiprinti valstybių narių gebėjimus valdyti sienas, kartu užtikrinant, kad būtų atsižvelgiama į pagrindines teises. Sistema taip pat prisidės prie bendros, suderintos vizų politikos ir nustatys apsaugos priemonės pažeidžiamiesiems žmonėms, atvykstantiems į Europą, ypač nelydimiems vaikams.

Daugiau šia tema:

- [Kova su neteisėta migracija: geresnis ES sienų valdymas](#)
- [Migrantų repatriacija: faktai ir skaičiai](#)
- [Darbo jėgos migracija: darbo galimybių ES gerinimas](#)

Šis straipsnis atnaujintas 2024 m. kovo mėn.

Papildoma informacija

[Migrantų krizė skaičiais](#)

[EP tyrimų tarnybos analizė](#)

[Svarbi tema: migracija – bendras iššūkis](#)